

(BOVEN)AARDSE STREKEN – IMPRESSIE LEZING RICK BENJAMINS

Op dinsdag 13 februari was Prof Rick Benjamins in Kerkenheem. Hij hield een lezing die deel uitmaakt van de reeks '(Boven)aardse Streken', een activiteitenreeks waarin ds. Jan Wilts, in het laatste jaar van zijn gemeentepredikantschap, een aantal bronnen met ons deelt die voor hem belangrijk zijn.

De lezing van Benjamins is de derde activiteit in deze reeks. Kerkenheem zat vol geïnteresseerden en we kregen van dhr. Benjamins een zeer interessant verhaal te horen, gebaseerd op zijn boek 'Boven is onder ons'. In dit in 2022 verschenen boek onderzoekt hij de betekenis van het woord "God" en waar het naar kan verwijzen in een tijd waarin kerk en christendom niet meer vanzelfsprekend zijn. "God" verwijst niet naar een realiteit of ideaal buiten onze wereld, maar maakt er deel van uit: "Boven is onder ons".

In een helder betoog leidde Benjamins ons door het theologische landschap na Kuitert. Dat zijn de jaren 1980-2020. Als niet-theoloog maar oprecht belangstellende in de hedendaagse theologie kon ik zijn stapjes goed volgen en de soms abstracte materie begrijpen. Zijn uitgangspunt was: "Hoe heeft God na God zich de laatste decennia ontwikkeld?"

Ik stip enkele aspecten van zijn betoog aan. Benjamins begon met een verwijzing naar Harry Kuitert, een voor velen bekende naam, die afscheid nam van oude godsvoorstellingen ("alle spreken over boven komt van beneden" is een zeer bekende uitspraak van hem). Benjamins vraagt zich af hoe je toch over God kunt denken en spreken, zonder terug te vallen in een "God van daarboven".

God is en blijft een betekenisvolle term, maar het is niet altijd duidelijk waar het naar verwijst.

Vervolgens ging Benjamins in op de belangrijke inzichten van Hegel en Heidegger die veel invloed op het denken over God hebben gehad. Hij stond stil bij de huidige godsdienstfilosofie en theologie (interpretatietheologen, deconstructiedenkers en constructieve theologen).

Daarna kwam Benjamins bij het begrip 'de werkelijkheid' en nam hij de tijd om dit toe te lichten.

Een citaat uit de lezing is het volgende: "De werkelijkheid is meer dan alleen een kale werkelijkheid, doordat ze iets met ons doet, iets van ons wil, op ons inwerkt, ons aangaat. We zijn ontvankelijk voor een werkelijkheid die ons aanspreekt."

Benjamins ging vervolgens over op transcendentie en de stem van God. Hij haalde ook de traditie erbij en vormgeving. Er kwamen diverse begrippen en vragen op tafel en ondergetekende moest toen alle zeilen bijzetten om de discussie te volgen. Goede docent als Rick Benjamins is, wist hij vervolgens lijntjes te trekken tussen de aangeboden stof en de interpretaties van de belangstellenden. Dit deed mij verzuchten dat ik hem wel kon begrijpen maar zelf navertellen andere koek was.

Het is een uitdaging om over God te spreken, maar de rijke woordenschat en toegankelijke taal van Benjamins maakte het een feest om naar hem te luisteren. Welke taal past bij God? Benjamins zei hierover, wat ik snel heb genoteerd: "de manier hoe je het benoemt is de vorm die je aanbrengt."

Een zin zoals zovele boeiende zinnen die ik deze avond heb gehoord.

De avond werd onder het genot van een hapje en sapje afgesloten en op de fiets naar huis werd de theologische discussie nog even voortgezet. Jan: bedankt voor delen van je bronnen. Het was een prachtige avond.

Tetske de Boer